

Enemmän naisia Euroopan yhteiskunta- ja talouselämään

ETSK:n kansalaisyhteiskuntapalkinto 2019

Isabel Caño Aguilar
ETSK:n varapuheenjohtaja

Esipuhe

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) on päättänyt antaa vuoden 2019 kansalaisyhteiskunta-palkinnolla tunnustusta aloitteille, joiden avulla tuodaan **enemmän naisia Euroopan yhteiskunta- ja talouselämään**. Vuoden 2019 kansalaisyhteiskuntapalkinto on myönnetty erinomaisille hankkeille, jotka ovat toden teolla lisänneet naisten vaikutusmahdollisuuksia ja heidän näkyvyyttään EU:n yhteiskunta- ja talouselämässä. Olen myös iloinen kilpailuun osallistuneiden hankkeiden monipuolisuudesta ja laadusta.

ETSK:n kansalaisyhteiskuntapalkinto jaettiin nyt 11. kerran. Palkinnon tarkoituksena on tuoda esiin elinvoimaisten eurooppalaisten kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden ja aktiivisten kansalaisten toimintaa kaikkialla EU:ssa ja antaa siitä tunnustusta. Palkinto myönnetään joka vuosi eri aiheista, ja niitä ovat viime vuosina olleet muun muassa solidaarisuus muuttajia kohtaan, köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunta, eurooppalaiset arvot, romanien integrointi, monimuotoisuuden ja suvaitsevaisuuden edistäminen sekä kestävä kasvu ja kehitys. Alkuvuosina ehdolle asetettuja oli muutamia kymmeniä. Tämän arvostetun palkinnon merkitys on lisääntynyt, ja tänä vuonna näitä olikin jo 177.

Tänä päivänä ja aikana ei voida hyväksyä sitä, että naiset, joita on yli puolet EU:n väestöstä, kärsivät edelleen epätasa-arvosta, syrjinnästä ja sukupuoleen perustuvasta väkivallasta. Vuoden 2019 kansalaisyhteiskuntapalkinnolla korostetaan etenemistä kohti tasa-arvoisempaa yhteiskuntaa niin naisten kuin miesten kohdalla. Ehdokkaita pyydettiin paitsi osoittamaan, miten nämä lisäävät tietoisuutta sukupuolten tasa-arvosta ja puolustavat tasa-arvoa yleisesti, myös tuomaan esiin konkreettisia saavutuksiaan yhtäläisten mahdollisuuksien edistämisessä ja naisten vaikutusmahdollisuuksien ja osallistamisen lisäämisessä kaikilla talous- ja yhteiskuntaelämän aloilla.

Voin ilokseni todeta, että sukupuolten tasa-arvo on keskeisellä sijalla työssämme ETSK:ssa. Olemme äskettäin antaneet useita lausuntoja, joissa tarkastellaan **sukupuolten palkkaeron kaventamista ja sukupuolten tasa-arvoa Euroopan työmarkkinoilla** sekä yleisemmin naisia ja teknologiaa (**sukupuolten välinen digitaalinen kuilu**) ja **sukupuolten tasa-arvoon liittyviä kysymyksiä**. Näissä lausunnoissaan ETSK kehottaa "toimielimiä, valtiovaltaa, kansalaisyhteiskuntaa ja yksityissektoria sitoutumaan vahvasti sukupuolten tasa-arvoon". Aiemmin tänä vuonna olemme hyväksyneet ETSK:n uuden työjärjestyksen, jossa todetaan, että "komitea huolehtii kaikessa toiminnassaan sukupuolten tasa-arvon ja syrjimättömyyden periaatteiden noudattamisesta".

Olenkin tyytyväinen siihen, että uusi Euroopan komissio – jonka puheenjohtajana on ensimmäistä kertaa nainen – aikoo esittää uuden Euroopan sukupuolistrategian. Lainsäädäntötyönsä ohella komitea on ylpeä siitä, että se voi tukea sukupuolten tasa-arvon tavoitetta vuoden 2019 kansalaisyhteiskuntapalkinnolla.

Isabel Caño Aguilar
ETSK:n varapuheenjohtaja

ETSK:n kansalaisyhteiskuntapalkinto

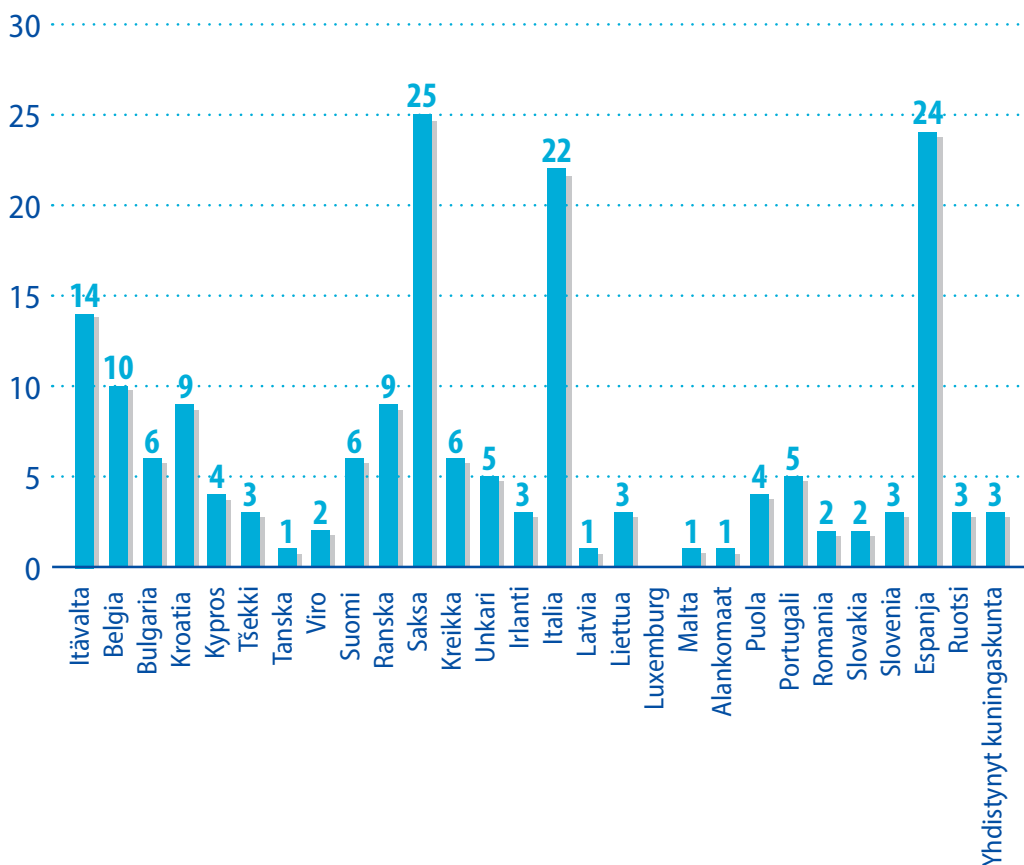
Euroopan talous- ja sosiaalikomitea perusti kansalaisyhteiskuntapalkinnon vuonna 2006, koska kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden ja yksittäisten kansalaisten uurastus eri puolilla Eurooppaa saa harvoin ansaitsemaansa tunnustusta.

Järjestäytynyt kansalaisyhteiskunta on terveen demokratian keskeinen osa. ETSK on ainoa EU-tason elin, joka kokoaa yhteen kansalaisyhteiskunnan kolme ulottuvuutta – työnantajat, ammattiliitot sekä talouselämän, kansalaistoiminnan, ammattialatoiminnan ja kulttuurialan eri sidosryhmät. Komitea edustaa järjestäytyntä kansalaisyhteiskuntaa EU:n korkeimmalla tasolla.

ETSK on yli 60-vuotisen olemassaolonsa aikana pyrkinyt edistämään kuulemista, vuoropuhelua ja yhteisymmärrystä eurooppalaisen yhteiskunnan eri alojen kesken. Komitean jäsenet edustavat työmarkkinaosapuolten lisäksi monia eri eturyhmiä, kuten yhteisöllisiä ja nuorisjärjestöjä, kuluttajajärjestöjä, ympäristöliikkeitä, vammaisjärjestöjä ja monia muita.

Tällä kertaa kansalaisyhteiskuntapalkinnon hakumenettely teemanaan ”**Enemmän naisia Euroopan yhteiskunta- ja talouselämään**” avattiin kesäkuussa 2019. ETSK sai 27 jäsenvaltiosta 177 hakemusta, ja niistä osallistumiskelpoisia oli 158.

Hakemusten kokonaismäärä jäsenvaltioittain

Tasa-arvon toteutuminen käytännössä

Sukupuolten tasa-arvo on yksi Euroopan unionin perusperiaatteista. Naisten ja miesten samapalkkaisuus otettiin alun perin käyttöön vuonna 1957 Rooman sopimuksessa olevan artiklan myötä, ja tasa-arvon periaate on mainittu sitä seuranneissa perussopimuksissa sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjassa (23 artikla).

Sukupuolten tasa-arvo ei kuitenkaan ole vielä toteutunut Euroopassa, vaan eriytymistä ja syrjintää esiintyy edelleen sekä työmarkkinoilla että yhteiskunnassa yleisesti.

”Aika kuluu, mutta naisilla ja miehillä ei edelleenkään ole yhtäläisiä mahdollisuuksia”, ETSK:n varapuheenjohtaja Isabel Caño Aguilar totesi. ”Saamamme monet hakemukset osoittavat, että sukupuolten tasa-arvo on keskeisellä sijalla kansalaisyhteiskunnan pyrkimyksissä. Hakemuksista käy ilmi naisten tekemä työ ja heidän innovatiivinen roolinsa yhteiskunnassa. Hankkeilla tuetaan dynaamisia, visionäärisiä, rohkeita, pelottomia ja vahvoja naisia. Niissä puututaan heikossa tai epäsuotuisassa asemassa olevien naisten erityistarpeisiin sekä sukupuoleen perustuvaan syrjintään ja stereotyyppioihin kaikilla elämänoilla.”

Naisten työllisyysaste on 68,3 prosenttia (vain 55 prosenttia niiden naisten kohdalla, joilla on vähintään kolme lasta) verrattuna miesten 79,2 prosentin työllisyysasteeseen. Naisten keskimääräiset ansiotulot ovat Euroopassa 16 prosenttia matalammat kuin miehillä. Tämän eron arvioidaan maksavan Euroopalle vuosittain 370 miljardia euroa eli 2,8 prosenttia bkt:stä. Samaan aikaan sukupuolten välinen eläke-ero on 38 prosenttia, mikä ei ole hyväksyttävää ja kuvastaa sekä naisten alempaa palkkaa että heidän työuransa tiheää keskeytymistä, sillä he huolehtivat lasten kasvattamisesta tai muista hoitovelvoitteista. Eläkkeellä olevista naisista yli 16 prosenttia elää köyhyysvaarassa, ja heidän osuutensa on nousussa. Yrittäjistä naisia on vain 31 prosenttia, ja eräissä maissa saavutetusta edistymisestä huolimatta poliittisista päättäjistä ja yritysjohtajista naisia on edelleen vain pieni vähemmistö. EU:n suurissa pörssiyrityksissä toimitusjohtajista on naisia ainoastaan 6 prosenttia, ja koko Euroopassa naisten osuus vaaleilla valituista pormestareista on vain 15 prosenttia ja paikallisvaltuutetuista 29 prosenttia.

Tiedotusvälineet ja etenkin sosiaalinen media vahvistavat usein stereotyyppisiä tai halventavia käsityksiä tytöistä ja naisista. Erityisen hälyttäviä ovat sellaiset uudet ilmiöt kuin uhkaukset ja vihamielisyys niitä naisia kohtaan, joilla on rohkeutta astua mukaan julkiseen elämään. Eräissä maissa on havaittavissa taantumista sukupuolten välisten yhtäläisten oikeuksien alalla, ja onkin ikävää todeta, että nykyisellä edistymisvauhdilla sukupuolten tasa-arvo saavutetaan vasta yli sadan vuoden päästä.

Näin ollen kaikkien EU:n elinten ja toimielinten myönteiset toimet ovat entistäkin tarpeellisempia. Euroopan komission asiakirjassa strategisesta sitoutumisesta sukupuolten tasa-arvoon (2015–2019) korostetaan kolmea ensisijaista toimenpidettä:

- naisten työmarkkinaosallistumisen lisääminen ja naisten ja miesten tasavertainen taloudellinen riippumattomuus
- sukupuolten palkka-, tulo- ja eläke-erojen pienentäminen ja siten naisten köyhyden torjuminen
- naisten ja miesten tasa-arvon edistäminen päätöksenteossa.

Tiennäyttäjän tehtävä

ETSK on aina puolustanut sukupuolten tasa-arvoa. Toukokuussa 2019 antamassaan lausunnossa komitea peräänkuulutti korkean tason poliittista sitoutumista sukupuolten tasa-arvon saavuttamiseksi kaikkialla Euroopassa ja sukupuolten tasa-arvon nostamista itsenäiseksi tavoitteeksi, johon pyritään sitovalla strategialla. Strategiaan sisältyviä toimia olisivat esimerkiksi

- naisiin vaikuttavan taloudellisen epätasa-arvon ja naisten oikeuksien nykyisen taantumisen torjuminen; kaikkien naisiin kohdistuvan väkivallan muotojen (myös häirinnän) torjuntaa koskevan Istanbulin yleissopimuksen ratifiointi ja täytäntöönpano
- kaikkien sukupuoleen perustuvien stereotyyppien poistaminen lopullisesti etenkin median avulla; sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi toimivien kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden tukeminen.

Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi vuoden 2019 kansalaisyhteiskuntapalkintoa kehoitettiin hakemaan monilla eri toiminta-aloilla toteutetuille erinomaisille hankkeille ja aloitteille, joiden avulla

- torjutaan sukupuolistereotyyppioita, syrjiviä sosiaalisia käyttäytymismalleja ja ennakkoluuloja kaikilla talous- ja yhteiskuntaelämän osa-alueilla, myös sellaisia, jotka voivat rajoittaa naisten ja miesten luontaisten taitojen kehittymistä ja jotka ovat yhteydessä heidän koulutusta ja ammattia koskeviin valintoihinsa, tai valvutetaan näistä asioista.
- lisätään tietoisuutta mediasisältöjen tuottamien sukupuolistereotyyppien seurauksista.
- edistetään naisten osallistumista perinteisesti miesvaltaisille aloille, kuten luonnontieteiden, teknologian, insinööritieteiden ja matematiikan sekä tieto- ja viestintätekniikan aloille, ja torjutaan sukupuoleen perustuvaa eriytymistä naisvaltaisilla ja usein matalapalkkaisilla aloilla, kuten koulutus, terveydenhuolto ja sosiaaliala.
- torjutaan työmarkkinoiden vertikaalista eriytymistä sekä edistetään naisten yhtäläisiä mahdollisuuksia päästä korkeaa osaamistasoa vaativaan työhön ja johtavaan asemaan yritysten hallituksissa.
- torjutaan sukupuolen mukaisen eriytymisen malleja koulutuksessa.
- edistetään naisten taloudellista riippumattomuutta ja naisyrittäjyyttä erityisesti muilla kuin perinteisillä aloilla, vahvistetaan naisten mahdollisuuksia saada rahoitusta ja pyritään ratkomaan naisyrittäjien kohtaamia ongelmia.
- torjutaan miesten ja naisten palkka- ja eläke-eroja.
- edistetään sukupuolten tasa-arvoa päätöksenteossa.
- vastataan perheellisten naisten erityistarpeisiin ja edistetään sukupuoleen liittyvää työ- ja perhe-elämän tasapainoa esimerkiksi aloitteilla, joiden tarkoituksena on jakaa hoito- ja kotityöt oikeudenmukaisesti, sekä kehittämällä kohtuuhintaista ja ulottuvilla olevaa sosiaalista ja taloudellista infrastruktuuria yhtäläisten oikeuksien toteuttamiseksi.
- vastataan haavoittuvassa asemassa olevien naisten – kuten heikosti koulutettujen naisten, yksinhuoltajaäitien, työmarkkinoille palaavien naisten, vammaisten naisten, maahanmuuttajanaisten ja etniseen vähemmistöön kuuluvien naisten – kohtaamiin erityishaasteisiin.
- lisätään tietoisuutta, edistetään keskinäistä oppimista ja levitetään edellä mainittuja asioita koskevia hyviä käytänteitä.

Roolimallien luominen

Haasteita on siis vielä paljon. Takaiskuista huolimatta asenteet ovat hitaasti muuttumassa, ja nämä muutokset näkyvät kaikilla yhteiskuntaelämän aloilla. Naisten poissulkemista julkisesta elämästä ja vaikutusvaltaisista asemista paheksutaan yhä laajemmin, ja stereotyyppioita naisten roolista kotona ja työpaikalla kyseenalaistetaan. Asiassa eteneminen edellyttää niiden roolimallien muuttamista, jotka vaikuttavat tyttöihin ja poikiin näiden kasvaessa. Myös koulutusstandardeja on arvioitava uudelleen, jotta varmistetaan, että ne edistävät yhtäläisiä mahdollisuuksia. Eräissä eurooppalaisissa korkeakouluissa on esimerkiksi parhaillaan käynnissä naisprofessorien määrän lisäämiseen tähtäävä hanke, joka toteutetaan EU:n ja kansallisen tason yhteisrahoituksella.

Tämä muutos ulottuu myös kaupallisiin ja startup-yrityksiin yksityissektorilla. ETSK:n kansalaisyhteiskuntapalkintoa haki esimerkiksi tunnettu lelunvalmistaja, joka tekee nykyisin miesten perinteisten ammattien mukaisesti vaatekoneita.

Kymmenestä asiantuntijasta koostuva valintalautakunta arvioi kelpoisuusehdot täyttävät hakijat ja aloitteiden laadun kolmen palkintokriteerin perusteella: kestäväpohjaisuus ja pitkäaikainen vaikutus, osallistaminen ja yhteistyö edunsaajien ja muiden kumppanien kanssa sekä innovointi ja luovuus. ETSK myönsi vuonna 2019 viisi palkintoa, ja 50 000 euron rahapalkinto jaettiin voittajien kesken. Ensimmäisen palkinnon arvo oli 14 000 euroa, ja muut palkitut hankkeet saivat kukin 9 000 euroa.

Suurin osa eurooppalaisista ymmärtää naisten ja miesten yhtäläisten oikeuksien merkityksen. Vuonna 2017 toteutetussa Eurobarometrikyselyssä 84 prosenttia vastaajista (80 prosenttia kyselyyn vastanneista miehistä) totesi, että sukupuolten tasa-arvo oli heille henkilökohtaisesti tärkeä asia. Vuoden 2019 kansalaisyhteiskuntapalkintoa kohtaan osoitettu laaja kiinnostus sekä palkittaviksi esitettyjen hankkeiden laatu ja syvällisyys osoittavat, että Euroopan kansalaiset ovat ryhtyneet toimiin tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

ETSK:n kansalaisyhteiskuntapalkinnon 2019 saajat Viisi palkittua hanketta

Ensimmäinen palkinto: *Associazione Toponomastica femminile* (naisten mukaan annettu paikannimistö) – ITALIA

NAISET KARTALLE

Toponomastica femminile on uraauurtava hanke, jonka avulla tuodaan esiin naisten yhteiskunnallista panosta julkisen tunnustuksen kautta. Toponymia tarkoittaa paikannimistön tutkimusta. Järjestön tavoitteena on nimetä nykyistä enemmän katuja, aukioita, puistoja, halleja, oppilaitoksia, rakennuksia ja julkisia alueita merkittävien naisten mukaan sekä kertoa näiden elämäntarinoita nuoremmille sukupolville.

Järjestön julkisten paikkojen nimistöä koskeva tutkimus kattaa noin 90 prosenttia Italian kunnista, ja siinä jaetaan naisahmot sellaisiin ryhmiin kuin pyhimykset, nunnat ja hyväntekijät; tutkijat; näyttelijät ja esiintyjät; taiteilijat; historialliset ja poliittiset hahmot; yrittäjät; mytologiset tai legendaariset hahmot; kirjailijat; urheilijat. Tutkimuksesta ilmeni, että muita kuin kirkollisia ja moderneja hahmoja on hyvin vähän (noin 60 prosentilla naisten nimistä on uskonnollinen alkuperä). Tutkijoita, yrittäjiä, taiteilijoita ja urheilijoita on tuskin lainkaan.

Pääpalkintosumma 14 000 euroa auttaa järjestöä laajentamaan toimintaansa. "Eurooppalaisen tunnustuksen saaminen viimeisten seitsemän vuoden aikana tehdystä työstä antaa ryhmälle uutta pontta", totesi Maria Pia Ercolini *Toponomastica femminile* järjestöstä. "Lisäksi voimme palkinnon ansiosta ulottaa tutkimuksen alueille, joilla ei ole vielä tehty laskentoja, ja samalla päivittää tietoja, jotka kattavat yli 1 000 paikkakuntaa Euroopassa. Voimme järjestää tapaamisia ulkomaisten järjestöjen kanssa ja vaihtaa hyviä käytänteitä sekä laatia kansainvälisen verkkosivuston."

Järjestö on havainnut jo tutkimissa kunnissa, että jokaista 100:aa miehen mukaan nimettyä katua kohti on vain 7,8 naisten mukaan nimettyä katua. Se onkin lähettänyt asianomaisille kunnanjohtajille kirjeen, jossa se kehottaa näitä korjaamaan epätasapainon.

"Lait eivät yksin riitä muuttamaan totuttuja tapoja pysyvästi, jos samalla ei pyritä muuttamaan ihmisten mielikuvaa", Maria Pia Ercolini sanoi. "Paikannimistö on epätavallinen ja näin ollen ideologista vastarintaa vailla oleva mitta, jonka avulla voidaan päätellä, miten yhteiskunta suhtautuu jäseniinsä. Paikannimistöä analysoimalla voidaan tuoda esiin ja torjua sukupuoleen perustuvaa eriytymistä työmarkkinoilla ja sosioaffektiivisella tasolla sekä lisätä itsetuntoa tyttöjen ja kunnioitusta poikien keskuudessa."

Tähän mennessä hankkeeseen on suhtauduttu erittäin myönteisesti. Monet kunnat on osallistuneet 8. maaliskuuta järjestettävään vuotuiseseen kampanjaan "Kolme naista, kolme tietä", jossa tuodaan esiin kolmen – paikallisen, kansallisen ja kansainvälisen – naisahmon nimi. Toiset kunnat ovat tukeneet järjestön oppilaitoksissa toteuttamaa kasvatustalon kilpailua "Tasa-arvon tiellä". Luokat ovat saaneet osallistua paikallisen paikannimistön valintaan, mikä edistää aktiivista kansalaisuutta. Järjestön jäseniä on kutsuttu osallistumaan kokouksiin, näyttelyihin, keskusteluihin ja muihin julkisiin aloitteisiin.

Toponomastica femminile järjestön tutkimustoiminnassa on jo ollut mukana 12 italialaista korkeakoulua ja muutamia ulkomaisia yliopistoja, ja näin voidaan levittää hyviä käytänteitä kaikkialle Eurooppaan. Tavoitteena on muuttaa stereotyyppioita, vähentää syrjiviä ennakkoluuloja ja käyttäytymismalleja, vahvistaa tyttöjen itsetuntoa ja odotuksia sekä parantaa naisten ja miesten valvutuneisuutta.

www.toponomasticafemminile.com

Toinen palkinto: *Ogólnopolski Strajk Kobiet* (naisten lakko) – Näkymättömien ja väheksytyjen naisaktivistien vaikutusmahdollisuuksien parantaminen pienissä ja keskisuurissa kaupungeissa – PUOLA

NAISET MUUTOKSEN PUOLESTA

Lokakuussa 2016 puolalainen naisliike *Ogólnopolski Strajk Kobiet* järjesti 150 kaupungissa naisten lakon, josta uutisoitiin eri puolilla maailmaa "mustana maanantaina". Lakon koollekutsujana oli naisten ruohonjuuritason liike, joka suunnitteli ja organisoi yli 1 500 protestia, marssia ja mielenosoitusta eri puolilla Puolaa. Liike vaati naisten oikeuksia, riippumatonta oikeuslaitosta ja kokoontumisvapautta ja tuomitsi uusfasismin nousun, lasten hyväksikäytön kirkon piirissä ja sen peittelyn.

Ogólnopolski Strajk Kobiet on Puolan suurin naisliike, ja se osoittaa, että tavalliset naiset ovat merkittäviä yhteiskunnallisen muutoksen edistäjiä. "Palkinto tekee meistä näkyviä", sanoi liikkeen edustaja Marta Lempart. "Aktivistinaiset, jotka tekevät suurimman työn siellä, missä ei ole tv-kameroita, vaikutusvaltaisia tiedotusvälineitä, taiteellisia valokuvia tai mitään muutakaan huomiota vastenmielisen verkkovihan ja muiden vihanilmaisujen lisäksi, eli Puolan pienten ja keskikokoisten kaupunkien tavalliset naiset – opettajat, myyjät, äidit, sairaanhoitajat, kokit ja kuskit, jotka elävät todeksi sitä muutosta, jonka haluavat nähdä – ovat viimein päässeet valokeilaan ja saaneet tunnustuksen uhrauksistaan, rohkeudesta, ideoistaan, ponnisteluistaan ja saavutuksistaan. Kansainvälisen naisasialiikkeen historiassa ja historiassa muutenkin tunnustus kuuluu niille, jotka eivät pyydä julkisuutta mutta jotka ansaitsevat tulla nähtyiksi, kuulluiksi ja tuetuiksi, vaikka he ovat muualta kuin pääkaupungeista, eli pienemmiltä ja tuntemattomamilta paikkakunnilta."

Alle kolmessa vuodessa liike on kerännyt ja käyttänyt joukkorahoitusta lähes 100 000 euroa. Se on äskettäin rekisteröitynyt säätiöksi saadakseen lisärahoitusta. "Palkinnon – 9 000 euroa – avulla voimme paljon paremmin tukea muutosta edistäviä eturivin toimijoita ja ihmisoikeuksien päivittäisiä puolustajia ponnistelussa ja pyrkimyksissä pieniin ja suuriin ihmetekoihin", Marta Lempart totesi. "Sen avulla pystymme luomaan entistä vahvemman keskinäisen tukiverkoston liikkeessämme, jonka piiriin kuuluu yli 200 puolalaista kaupunkia (joista 95 prosenttia on pieniä ja keskisuuria), ja auttaa rohkeita naisia suunnittelemaan, järjestäytymään, toimimaan ja vaikuttamaan."

Mustan maanantain protestien järjestämispaikoista 90 prosenttia oli pieniä ja keskisuuria kaupunkeja. Mielenosoituksiin osallistuneista naisista 80 prosenttia oli asialla ensimmäistä kertaa elämässään. Sittenkin heistä tuli massiivisen kansanliikkeen ydin: 450 naista yli 150:ssä Puolan kaupungissa johtaa nyt paikallisryhmää tai toimii aktivistina. *Ogólnopolski Strajk Kobiet* on heille neuvonta- ja tukikeskus, ei ylhäältä alaspäin johdettu hallintorakenne. Varoja käytetään paikallisiin toimiin, kuten työpajoihin, tapaamisiin, elokuvaesityksiin, koulutukseen sekä julisteiden ja esitteiden jakeluun.

Liike oli merkittävässä asemassa myös kerätessä allekirjoituksia "pelastakaa naiset" lakiesityksen puolesta abortin laillistamiseksi Puolassa. Se on kampanjoinut useampien katujen nimeämiseksi naisten mukaan ja ottanut kantaa Puolan parlamentin ehdottamaan lainsäädäntöön. Liikkeen Facebook-sivuilla on yli 80 000 käyttäjää, ja tili on yksi suurimmista Puolan Facebookissa kansalaisyhteiskuntaa edustavista fanisivuista.

strajkkobiet.eu

Kolmas palkinto: NAIA-järjestö – *Fairy Tales* hanke – BULGARIA

TARINA KERROTTUNA TOISIN

NAIA-järjestö tarjoaa psykososiaalista tukea, apua ja neuvontaa heikossa asemassa oleville yhteiskuntaryhmillä. Sen tavoitteena on luoda sosiaalinen ympäristö, jossa edistetään naisten ja miesten yhtäläisiä oikeuksia ja mahdollisuuksia kaikilla talous- ja yhteiskuntaelämän aloilla, sekä ehkäistä sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa.

”Bulgariassa suuri yleisö ei edelleenkaan hyväksy varauksetta ajatusta sukupuolten tasa-arvon saavuttamisesta, eikä valtion, poliittisten puolueiden, instituutioiden ja yksittäisten kansalaisten taholta tule riittävästi ymmärrystä ja tukea”, sanoi NAIA-järjestön hallituksen puheenjohtaja Svetla Sivcheva. ”Tasa-arvokysymyksen sijaan puututaan usein muihin ilmiöihin, jotka siirtävät huomion pois todella tärkeistä tehtävistä, joista on vasteredes suoriuduttava sukupuolten tasa-arvon saavuttamiseksi. Olemme hyvin iloisia tästä palkinnosta, sillä se on tunnustus työstämme ja antaa moraalista tyydytystä ponnistuksistamme, joilla pyrimme osoittamaan, miten tärkeää ja arvokasta sukupuolten tasa-arvo on yhteiskuntamme kehittymisen kannalta. Vain jos naiset ja miehet voivat hyödyntää koko potentiaaliaan, maailmasta tulee parempi paikka meille ja lapsillemme.”

NAIA-järjestön *Fairy Tales* hankkeessa sukupuolten tasa-arvoasiat tuodaan lasten, vanhempien ja opettajien tarkasteltaviksi päiväkodeissa ja alakouluissa. Lapsia ja heidän vanhempiaan kannustetaan olemaan kriittisiä ja kyseenalaistamaan sosiaaliset normit, jotka lisäävät epätasa-arvoa jo lapsuudessa. Opettajat ja tasa-arvoasiantuntijat osallistuvat hankkeeseen analysoimalla yhdeksää perinteistä satua pääasiassa 5–7-vuotiaiden lasten kanssa. Kolmesataa oppilasta eri kouluista Bulgariassa, Kreikassa ja Italiassa on jo osallistunut hankkeeseen, jossa käytännön välinein parannetaan lasten ymmärrystä sukupuolten tasa-arvosta.

Stereotyyppiset roolit edistävät eriarvoisuutta varhaislapsuudesta alkaen ja rajoittavat molempia sukupuolia. Ne estävät tyttöjä ja poikia ilmaisemasta itseään vapaasti ja kannustavat heitä seuraamaan perinteitä käyttäytymisessään. Näin lapset omaksuvat tällaiset asenteet aikuisikänsä asti, mikä vahvistaa naisten ja miesten epätasa-arvoa talous- ja yhteiskuntaelämän eri aloilla.

”Työmme avulla kannustamme lapsia näkemään naisille tarjolla olevia moninaisia mahdollisuuksia”, Svetla Sivcheva sanoi. ”Tarinoiden kautta kiinnitämme lasten huomion muihin kuin stereotyyppisiin naisten rooleihin, rohkaisemme tyttöjä valitsemaan perinteistä poikkeavia rooleja ja tuomaan näin esiin henkilökohtaista potentiaaliaan. Kiinnitämme myös huomiota tyttöihin ja naisiin varhaisesta iästä alkaen kohdistuvan väkivallan peitettyihin ja hienovaraisempiin muotoihin.”

NAIA-järjestö edistää sukupuoleen perustuvan väkivallan varhaista ennaltaehkäisyä kehittämällä lasten kykyä luoda kunnioitukseen perustuvia vahvoja siteitä. Järjestö vaihtaa kokemuksia ja levittää innovatiivisia käytänteitä varhaislapsuudessa annettavasta, sukupuolinäkökohtia käsittelevästä koulutuksesta muissa EU:n jäsenvaltioissa.

Järjestö tarjoaa myös tukea ja suojaa perheväkivallan uhreille, toimii rikoksenteleijöiden parissa, järjestää valvuttamiskampanjoita naisasioista paikallispolitiikassa sekä tukee lapsille ja perheille suunnattuja avustushelmia innovatiivisilla terveydenhuolto-, sosiaali- ja kasvatuskäytännöillä.

www.naia-tg.com

Neljäs palkinto: Ohjelmisto- ja e-business ry – #mimmitkoodaa – SUOMI

TIETOTEKNIIKAN ALA TUTUKSI

Monimuotoisuuden puute on suuri ongelma suomalaisessa (ja maailmanlaajuisessa) tietotekniikkateollisuudessa. Tietotekniikkaa opiskelevat ovat stereotyyppien mukaisesti pääasiassa miehiä, ja monet tytöt luopuvat luonnontieteiden, teknologian, insinööritieteiden ja matematiikan opinnoista lukiossa. Nykyisin suomalaisten ohjelmistoyritysten työntekijöistä on naisia noin 20 prosenttia, mutta heistä vain puolet työskentelee varsinaisina ohjelmistokehittäjinä. Teknologia-alueella naisten ja miesten määrällinen suhde on 1:9.

Ohjelmisto- ja e-business ry perusti vuonna 2018 **#mimmitkoodaa-ohjelman** torjuakseen kaavamaisia käsityksiä, että ohjelmistokehittäjät ovat kaikki miehiä, lisätäkseen naisten määrää ohjelmistoalalla Suomessa sekä vastustakseen horisontaalista eriytymistä työmarkkinoilla ja sukupuoleen perustuvaa eriytymistä koulutuksessa. #mimmitkoodaa kannustaa naisia tutkimaan uramahdollisuuksia ohjelmistoteollisuudessa ja tarjoaa turvallisen ympäristön oppia ohjelmistokehittämistä muiden naisten kanssa. Ohjelman verkosto on kahdessa vuodessa laajentunut käsittämään yli 4 000 naista.

”Olemme erittäin kiitollisia ja etuoikeutettuja saadessamme tämän palkinnon ja entistäkin motivoituneempia jatkamaan työtämme #mimmitkoodaa-ohjelman parissa”, sanoi toimitusjohtaja Rasmus Roiha. ”Ohjelmallamme on yhä suurempi vaikutus, kun se laajenee ja siihen osallistuneiden määrä kasvaa. ETSK:n palkinto lisää ohjelman myönteistä näkyvyyttä tiedotusvälineissä ja auttaa saamaan mukaan lisää sitoutuneita kumppaneita.”

Yhdistys uskoo esimerkin voimaan, ja se kerää ja julkaisee inspiroivia naisten uratarinoita, joihin muut voivat samaistua. Sosiaalisessa mediassa aktiiviset ryhmät (<https://mimmitkoodaa.ohjelmistoebusiness.fi/blogi/>) tukevat keskusteluja niiden naisten välillä, jotka ovat alkaneet opiskella joko itsenäisesti tai oppilaitoksessa ja aloittaneet uuden uran. Nyt naiset ovat alkaneet pitää tietoa- ja viestintätieteiden uravaihtoehtona, ja verkostojen ansiosta he voivat vaihtaa kokemuksia ja kannustaa ja inspiroida toisiaan sekä tavoittaa myös nuorempia naisia.

Vuosina 2018–2019 kaikkiaan 32 ohjelmistoyritystä tarjosi #mimmitkoodaa-naisverkostolle maksuttoman yksipäiväisen ohjelmointityöpajan. Ohjelmaan osallistuvien suomalaisten ja kansainvälisten tieto- ja viestintätieteiden yritysten määrä kasvaa jatkuvasti, kun työnantajat huomaavat verkoston tarjoamat valtavat mahdollisuudet lisätä monimuotoisuutta. Yritykset ovat löytäneet harjoittelijoita ja henkilöstöä #mimmitkoodaa-ohjelman avulla, ja nämä naiset ovat puolestaan toimineet myönteisinä lähettiläinä ohjelmistoyhteisössä.

”#mimmitkoodaa-ohjelma tuo miesvaltaiselle ohjelmistoalalle lisää osaavia naisia, ja sen avulla on pystytty vähentämään tietotekniikka-alan työmarkkinoiden eriytyneisyyttä”, Rasmus Roiha totesi. ”Naiset voivat ohjelmamme avulla edetä urallaan ja päästä paremmin palkattuihin töihin tällä kasvavalla alalla, jolla on edessään valoisa tulevaisuus. Digitalisaation edetessä EU:ssa #mimmitkoodaa auttaa murtamaan työelämän ja yhteiskunnan epätasa-arvoisia valtarakenteita kannustamalla yhä useampia naisia hakeutumaan kehittyvän työympäristön ytimeen.”

mimmitkoodaa.ohjelmistoebusiness.fi/in-english

Viides palkinto: *The Brussels Binder* - BELGIA

MONIMUOTOISUUDELLA PAREMPAA POLITIIKKAA

The Brussels Binder on hanke, joka pitää yllä tietokantaa eri alojen naispuolisista asiantuntijoista, jotta naiset olisivat nykyistä paremmin edustettuina unionin politiikkaa käsittelevissä keskusteluissa ja jotta nämä keskustelut olisivat monimuotoisempia ja innovatiivisempia. Hanketta hallinnoi ryhmä sitoutuneita vapaaehtoisia, ja he uskovat, että monimuotoisuus parantaa unionin politiikan laatua.

”*The Brussels Binder* pyrkii muuttamaan ajattelua siten, että sukupuolten tasapuolisesta edustuksesta tulee perussääntö”, kertoi organisaation edustaja Juliane Schmidt. ”ETSK:n palkinto on tunnustus tärkeästä työstämme. Palkinnon myöntäminen merkitsee meille naisten edustusta koskevan kysymyksen nostamista asialistan kärkeen. Samalla se on kunnianosoitus työllemme, jolla osallistumme vireään kansalaistoimintaan kaikkialla Euroopassa.”

Organisaation kunnianhimoisena tavoitteena on olla tärkein tietokanta, jonka avulla voidaan parantaa eri sukupuolten edustusta unionin politiikasta käytävissä keskusteluissa. Sen toimintaa ohjaavia keskeisiä arvoja ovat yhdenvertaisuus, innovaatio, monimuotoisuus ja vaikutusmahdollisuuksien lisääminen.

”Uskomme, että monimuotoisemmat poliittiset keskustelut parantavat politiikan sisältöä ja hyödyttävät koko yhteiskuntaa”, Juliane Schmidt sanoi. ”Jos naiset ovat tasa-arvoisemmin edustettuina pohjustavissa keskusteluissa, otetaan lainsäädännössä ja politiikassa huomioon heidän erityistarpeensa ja mielipiteensä, emmekä päädy vain miehille tarkoitettuun yhteiskuntaan.”

The Brussels Binder auttaa lisäämään naisten edustusta poliittisissa keskusteluissa paitsi Brysselissä myös muualla Euroopassa. Se hallinnoi verkkosivustoa, tarjoaa koulutusta, työpajoja ja välineistöä konferensseja varten, välittää vierailuvia puhujia ja järjestää erilaisia tapahtumia luodakseen naispuolisten ammattilaisten ja asiantuntijoiden yhteisön.

Hanke alkoi kehkeytyä vuonna 2015 Brysselissä sijaitseissa ajatuspajoissa toimivien naisten epävirallisena verkostona. He kokoontuivat ajoittain keskustelemaan yhteisesti kiinnostavista aiheista. Turhautuneina sukupuolten epätasapainoon paneeleissa ja mediassa Brysselissä sekä kuullessaan usein syyksi sen, ettei naispuolisia asiantuntijoita ole, he päättivät luoda naispuolisista toimintapolitiikan asiantuntijoista koostuvan tietokannan.

The Brussels Binder organisaation mukaan politiikan maailmassa arvovaltaiseen asemaan pääsemiseen liittyy syviä ennakkoluuloja. Miesten etuoikeutettu asema ”EU-kuplassa” eli EU:n toimielimissä tai niiden ympärillä työskentelevien ihmisten piirissä on niin vakiintunut, että monet eivät edes näe sitä.

Pieni organisaatio on kasvanut nopeasti, ja nykyisin siihen kuuluu edustajia Brysselin kaikista tärkeimmistä eri politiikanalojen ajatuspajoista. Se on saanut tukea unionin toimielimiltä, kuten Euroopan parlamentilta, EU:n neuvostolta ja Euroopan komissiolta, sekä Natolta, muilta kansalaisjärjestöiltä ja yrityskumppaneilta, joista mainittakoon Google ja FTI Consulting.

Seuraavien kahden vuoden ajan organisaatio toteuttaa Euroopan komission rahoittamaa hanketta *Brussels Binder Beyond*. Sen tarkoituksena on luoda naispuolisia asiantuntijoita käsittävien eurooppalaisten tietokantojen sähköinen hakemisto ja toteuttaa osallistava ympäristö, jossa edistetään tiedonsiirtoa ja vaihdetaan hyviä käytänteitä samanmielisten organisaatioiden kesken koko Euroopassa.

www.brusselsbinder.org

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea

Rue Belliard/Belliardstraat 99
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Julkaisija: Vierailu- ja julkaisuyksikkö
EESC-2020-22-FI

www.eesc.europa.eu

© Euroopan unioni, 2020

Tekstin jäljentäminen on sallittua, kunhan lähde mainitaan.

Kuvien / piirrosten käyttöä tai kopiointia varten on pyydetävä lupa
suoraan tekijänoikeuden haltijalta / haltijoilta:

Kansikuva: © Shutterstock / Angelina Bambina

s. 6: © Shutterstock / Angelina Bambina

s. 7: © Toponomastica Femminile

s. 8: © Ogólnopolski Strajk Kobiet

s. 9: © ASSOCIATION NAIA

s. 10: © Mimmitkoodaa Finnish Software & E-Business Association

s. 11: © The Brussels Binder

Print
QE-04-20-128-FI-C
ISBN 978-92-830-4728-5
doi:10.2864/881610

Web
QE-04-20-128-FI-N
ISBN 978-92-830-4733-9
doi:10.2864/667676

FI